

Hrvatska se je – kako tako, nekako - uključila u Južni tok plinovoda. Vlada nije propustila spomenuti da sporazum s ruskim Gazpromom označi kao lastu koja navješćuje dolazak drugih ruskih investitora. Dan prije, potpisan je ugovor o isporuci plina s kutinskim proizvođačem umjetnih godina. Cijena plina je više nego povoljna – niža za 20% od dosadašnje. Događeno zahtjeva postavljanje mnogih pitanja, kao i primjerene odgovore na njih.

Kako je moguće i zašto je Petrokemija iz Kutine do sada plaćala daleko veću cijenu za isporučeni joj plin. Pri tome, svima je jasno da visoka cijena plina dramatično određuje učinkovitost cjelokupne Petrokemije, ali, nastavno, i cijenu poljoprivrednih proizvoda, odnosno proizvoda prehrambene industrije. Ima li se u vidu deficit robne razmjene s inozemstvom poljoprivrednih i industrijskih proizvoda, cijena plina nije, tek, nekakvo sporadično pitanje. Cijena gnojiva je u Hrvatskoj od izuzetnog značaja, izravno, za više od stotinu tisuća obitelji, a neizravno za cjelokupno gospodarstvo. Naime, kao što je znano cijena tzv. „potrošačke košarice“ značajno je određena cijenom poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda što, sa svoje strane, utječe na visinu minimalne najamnice zaposlenih. Povećanje cijena najamnina izravno utječe na smanjenje zaposlenosti i konkurentnosti nacionalnog gospodarstva, odnosno povećanje nezaposlenosti, koja je, kao što je znano, dosegla dramatične razine.

Sada kad je Petrokemija iz Kutine potpisala novi ugovor o isporuci plina po nižoj cijeni, događaj izaziva ponos Vlade, a narod bi rekao - lakše se diše. Međutim, da li je tome tako?

Dolazak snažne korporacije kao što je Gazprom u malu, nerazvijenu i krizom opterećenu zemlju mora zabrinjavati. Ne želim time reći da je Gazprom zločesta tvrtka. Želim reći da je Gazprom u 2011. godini ostvario profit od 45 milijardi američkih dolara. Tu veličinu valja usporediti s hrvatskim BDP-om od 46 milijardi eura. Drugim riječima profit Gazproma iznosi gotovo 70% BDP-a Hrvatske. Toliko o dugoročnoj ravnopravnosti pregovarača.

Međutim, potpis ugovora s Petrokemijom i izjava predstavnika Gazproma kako je zainteresiran za daljnji razvoj biznisa temeljenog na prirodnom plinu otvara nova pitanja i zahtjeva raspravu što je s INA-om. Koje i kakve posljedice može imati dolazak Gazproma na budućnost INA-e. Postavlja se pitanje nije li dolazak Gazproma bar djelomično odgovor hrvatskih vlasti zbog nesuglasica s mađarskim MOL-om. Ako jest, tada valja postaviti pitanje da li dolazak Gazproma znači i gubitak interesa hrvatske Vlade za budućnost INA-e, što bi potvrdilo mišljenje „katastrofičara“, među koje spada i autor ovih redaka, kada su prilikom prodaje paketa dionica MOL-u, u vrijeme Račanove vlade, nazvali tadašnju prodaju kao gubitak, ili bar obezglavljenje, najvitalnijeg i tehnološki najučinkovitijeg gospodarskog subjekta u Lijepoj našoj. Pliva, je u to

vrijeme već bila prodana. Ako je tome tako, postavlja se pitanje da li zadržati postojeće pakete dionica INA-e u portfelju države ili ih je razumnije prodati, što, sa svoje strane otvara pitanje – kome i zašto?, jer dolazak Gazproma može imati pogubne učinke na poslovanje INA-e. Sve u svemu dolazak Gazproma mora povećati razinu opreza imamo li u vidu budućnost Lijepe naše. Zato je potrebno dosadašnju i sada dogovorenu suradnju podvrći SWOT analizi. Nju ne treba napraviti zato da bi se onemogućilo dolazak Gazproma, već ju treba učiniti kako bi eventualna suradnja bila, gledano dugoročno, na obostrano zadovoljstvo. Ovaj napis nije primjereno interpretirati kako autor ovih redaka smatra lošim dolazak Gazproma, upravo suprotno autor ovih redaka želi naglasiti potrebu da se inozemnim investitorima jasno definiraju nacionalni interesi, što nije bila dosadašnja praksa. Konačno, Hrvatska je do te mjere visokozadužena zemlja da bi svako onemogućavanje inozemnih investitora bilo krajnje štetno po hrvatske interese.

Međutim, kratkoročno, to je današnjoj hrvatskoj vlasti najvažnije, dolazak Gazproma može značiti veliki dobitak i mogućnost dinamiziranja gospodarskog razvoja. Naime, par desetaka milijardi eura Gazpromu nije „novac“, a Hrvatskoj bi taj novac mogao biti više nego dostatan za izlazak iz krize. Ono što je bitno, i što bi Vlada morala imati u vidu, jest da dolazak Gazproma ne bude olujna nepogoda iza koje će jednog dana ostati krš. Do sada, i ne samo u Hrvatskoj, dolazak stranih investitora bio je obilježen kao kratkoročni bljesak kojem se aplaudiralo i, potom, brutalan odlazak u socijalnom smislu. Da je tome tako svjedoče, na žalost, mnogi dnevni primjeri u Lijepoj našoj.